

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/104/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5714213516
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5714213516.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci žalobcu: F. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXXX/XX, XXX XX Y. Y., proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému JUDr. Jánom Havlátom, advokátom, so sídlom V. J.. X, XXX XX G., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalobcu: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Nám. Legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 78, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15C/265/2014-283 zo dňa 01.02.2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 15C/265/2014-283 zo dňa 01. 02. 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 682,12 Eur z Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500012558 zo dňa 08.06.2012 do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému tiež uložil povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 456,65 Eur zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8200038646 zo dňa 26.05.2011 do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom bola žalovanému uložená povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 682,12 Eur zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500012557 zo dňa 08.06.2012 do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Napokon okresný súd rozhodol, že žalovaný je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 667,93 Eur zo zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500013837 zo dňa 31.07.2012 do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie o náhrade trov konania si podľa § 151 ods. 3 O.s.p. vyhradil na samostatné uznesenie.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že účastníci vstúpili do právnych vzťahov na základe jednotlivých zmlúv o revolvingových úveroch, v ktorých boli dojednané o výške ročnej percentuálnej miere nákladov neplatné. Na základe uvedeného potom vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie spočívajúce vo výške plnenia žalobcu presahujúceho istinu požičaných finančných prostriedkov. K vznesenej námietke premĺčania súd prvého stupňa uviedol, že ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka má zmysel iba, ak je možné čas vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia ustáliť objektívne. Charakter tejto právnej ochrany je spojený s vnútornou, teda s psychickou stránkou účastníka zmluvy, preto nie je spravodlivé a ani automaticky nemožno konštatovať vedomosť spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia hneď od plnenia takejto úverovej zmluvy, konkrétne dielčou úhradou, a preto ani nemožno ustáliť konkrétny čas, ku ktorému si mal byť spotrebiteľ - dlžník ako slabšia zmluvná strana vedomý vzniku bezdôvodného obohatenia. Zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú zo strany veriteľa ako podnikajúceho subjektu predkladané dlžníkom vedome. Ak nastane právne hodnotenie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu veriteľa plnením dlžníka, ide zo strany veriteľa o úmyselne získané bezdôvodné obohatenie, na ktoré sa viaže výhradne objektívna 10-ročná premĺčacia doba, ktorá v čase podania návrhu neuplynula. Rovnako podľa názoru prvostupňového súdu by neuplynula ani 3-ročná objektívna premĺčacia doba od posledného plnenia žalobcu žalovanému, čo

sa týka jednotlivých plnení na úverové zmluvy. Pokiaľ ide o začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty z čiastočne neplatnej zmluvy, okresný súd poukázal na to, že rozhodujúci je subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie jeho práva. Vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a o tom, kto ho získal, musí byť skutočná, a nie iba predpokladaná. Nie je rozhodujúce ani to, či sa oprávnený o svojom práve nedozvedel vlastným zavinením, teda či sa mohol o svojom práve dozvedieť, alebo mal dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti (Zhodnotenie občiansko-právneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Cpj 37/78 publikované pod R1/1979). Žalobca uviedol, že sa o dôvode neplatnosti dozvedel až po oboznámení sa s touto zmluvou a jej vyhodnotení na spotrebiteľskom združení HOOS, kde sa dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia, čo bolo vlastne v čase podania žaloby v roku 2014, nakoľko predmetnú žalobu vyhotovovalo združenie, a aj túto žalobu podpisovalo spolu so žalobcom.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zmeny a zamietnutia žaloby.

Uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, keďže v ňom nebola vyslovená reakcia na podstatné argumenty žalovaného prezentované v konaní. K vznesenej námietke premlčania tvrdil, že pre počiatok behu premlčacej lehoty je v tomto prípade rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade preukázateľne dozvedel o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia vtedy, ak má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudol vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného. Prvostupňový súd konštatoval, že zmluva nebola uzavretá platne, pokiaľ ide o jej podstatnú náležitosť (údaj o RPMN), a to z dôvodu absencie zmluvného konsenzu, keďže prejavy vôle zmluvných strán pri uzatváraní zmluvy neboli vzájomné a obsahovo zhodné. Odvolateľ tvrdil, že ak je uvedený právny záver prvostupňového súdu opodstatnený, potom nemohlo dôjsť ani len k uzavretiu zmluvy. Nie je teda možné, aby bola neexistujúca zmluva neplatnou. Žalovaný napokon v podrobnostiach vyslovil porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1, 2 písm. b) O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie vo veci samej i v závislom výroku o trovách konania v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h) a ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia je majetkovým právom, a preto sa premlčuje podľa ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Môže sa premlčať tak v subjektívnej lehote (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ako aj v objektívnej lehote (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ak sa povinný subjekt premlčania dovoľá, nemožno oprávnenému právo na vydanie získaného bezdôvodného obohatenia priznať, ak márne uplynula aspoň jedna z uvedených lehôt.

Pri postupnom pokračujúcom získavaní majetkových hodnôt treba z hľadiska premlčania za samostatné nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia považovať nároky, ktoré vznikli zo samostatných oddeliteľných prípadov bezdôvodného obohatenia, aj keď ide o rovnaké subjekty a rovnaké skutkové podstaty zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Na uplatnenie každého takéhoto nároku začína plynúť premlčacia doba osobitne. Ak však nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia tvorí jeden celok, premlčacie doby začínajú plynúť až po skončení bezdôvodného obohacovania sa.

Subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr než objektívne premlčacie doby. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa totiž oprávnený nemôže dozvedieť skôr, než bezdôvodné obohatenie vôbec vzniklo. Preto ani subjektívna lehota nemôže začať plynúť skôr, než vznikne právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého sa týka. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa oprávnený dozvie vtedy, keď pozná skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor, a to aspoň v takej výške (objektívne vyčíslenej v peniazoch), že právo na jeho vydanie možno dôvodne uplatniť na súde. Aj v tomto prípade rozhoduje skutočná, a nie predpokladaná znalosť okolností uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

K bezdôvodnému obohateniu získanému plnením bez právneho dôvodu, ak právny dôvod neexistoval od začiatku, dochádza okamihom poskytnutia plnenia. Týmto okamihom je tiež určený začiatok objektívnej premlčacej doby. Subjektívna premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa postihnutý dozvedel, že plnil bez právneho dôvodu, a komu plnil.

Pokiaľ ide o včasnosť podania žaloby (a vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku premlčania) bol krajský súd presvedčený, že subjektívna lehota na uplatnenie nároku mohla začať plynúť odo dňa, kedy žalobca zaplatil jednotlivé plnenia v súvislosti s existujúcimi zmluvami o revolvingovom úvere nad rámec toho, na čo bol povinný. Nie je možné akceptovať tvrdenie, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel až na základe konzultácií so spotrebiteľským združením. Krajský súd nemienil spochybníť ustálenú judikatúru slovenských súdov, ako aj českých súdov v otázke zisťovania momentu získania vedomosti o bezdôvodnom obohatení a osobe, ktorá sa na úkor iného obohatila. Súd prvého stupňa odkázal na stanovisko Cpj 37/78, z ktorého je zjavný názor o nevyhnutnosti skúmania subjektívneho momentu rozhodujúceho pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Obdobný názor vyplýva aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR (napr. sp. zn. 25Cdo/2581/98, 30Cdo/2758/2006, 28Cdo/1957/2012); tu riešené prípady určovania momentu vzniku vedomosti o bezdôvodnom obohatení mali skutkový základ, teda sporným bolo zistenie, kedy oprávnená osoba získala z hľadiska skutkového objektívne vedomosti umožňujúce iniciovať súdne konanie. Uvedené však nebolo možné aplikovať na prejednávajúcu vec, kde žalobca uplatňoval svoje nároky z dôvodu právnych väd zmlúv. V čase ich uzavretia platila právna úprava, podľa ktorej sa úver považoval za bezúročný a bez poplatkov v prípade absencie vymedzených náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z.). Vedomosť o tejto zákonnej úprave sa u žalobcu predpokladá a nemožno ju nijako vyvrátiť (§ 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky).

Pokiaľ malo na strane žalovaného vzniknúť bezdôvodné obohatenie na základe neplatných náležitostí zmluvy o úvere, toto si mohol žalobca uplatniť odo dňa vyplatenia finančných prostriedkov zakladajúcich vznik nároku podľa § 451 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Vzhľadom na to, že prvostupňové rozhodnutie bolo založené na nesprávnom právnom posúdení veci, resp. na nesprávne interpretovaných normách, bol krajský súd nútený rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), v ktorom dôjde k odstráneniu všetkých vytykaných pochybení.

V ďalšom konaní sa okresný súd primárne vysporiada s dôkaznými prostriedkami produkovanými obidvomi procesnými stranami v tomto súdnom konaní. Na nariadenom pojednávaní vykoná dokazovanie, na ktorom doplní dokazovanie (výsluchom účastníkov, listinnými dôkazmi atď.), na ktoré poukazovali účastníci i v štádiu odvolacieho konania a vyporiada sa aj s prípadnými ďalšími návrhmi účastníkov konania na doplnenie dokazovania. Po doplnenom dokazovaní sa okresný súd opätovne vysporiada s otázkou nároku uplatneného žalobcom žalobou v tomto konaní. Vykonané dôkazy vyhodnotí v súlade s ust. § 132 O.s.p., pričom výsledky hodnotenia dôkazov zahrnie aj do odôvodnenia rozsudku tak, ako mu to ukladá ust. § 157 ods. 2 O.s.p. a dostatočne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za rozhodné, preukázané a z ktorých dôkazov vychádzal, a akými dôkazmi sa pri hodnotení dôkazov riadil. Pri svojom novom rozhodnutí je okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.) vysloveným vyššie.

Pre úplnosť krajský súd pripomína, že od 01.07.2016 nadobudne účinnosť nová úprava Civilného sporového poriadku, ktorý upravuje novým spôsobom postup súdu i strán v konaní a ktorý už neumožňuje prítomnosť spotrebiteľských združení ako vedľajších účastníkov v konaní (viď jeho ust. § 81 a nasl.).

V novom rozhodnutí o trovách konania súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.